

Välkommen till Väderöarna!

Längst ut i kustbandet i norra Bohuslän ligger en grupp öar omgivna av artrika havsmiljöer. Väderöarna är ett marint naturreservat som består av vatten och undervattensmiljöer, men också av mer än 300 öar och skär.

Tillsammans med Kosterhavets nationalpark är Väderöarnas naturreservat Sveriges mest artrika och biologiskt värdefulla havsområde. Området erbjuder ovanligt bra dykmöjligheter. I det klara vattnet kan mycket av havets mångfald även ses från kajak eller under snorkling.

Öarna i denna skärgård är karga och kala. På de större öarna finns utrymme för lite träd i vindskyddade lägen mellan klipporna. I sänkor kan slån, nypon och kaprifol bilda täta buskage. Styvmorsviol, trift och kärleksört är tåliga och växer lite varstans på hållarna.

VÄDERÖBOD FYR

På Väderöbod finns bevarade bostadshus från tiden då fyrvaktare hade ansvar för fyren på ön. Den första fyren byggdes 1867, men den byttes senare ut mot en automatiserad. I den skyddade viken på Hamnerö finns ett par fiskarstugor. Ett par ideella föreningar sköter de kulturhistoriska byggnaderna.

Lotsfamiljer och höga vågor!

Öarnas läge i yttersta havsbandet är inte bara en viktig tillflykt för fåglar och sälar. Även sjöfarten sökte skydd från stormar i Storörs hamnar, framför allt i Strömsund. Flera lotsar med sina familjer har bott på Storön de senaste århundradena. De första lotsarna kom till Väderöarna 1754. De höll utkik över havet och hjälpte fartyg i nöd. Det äldsta lotshuset som finns kvar är från 1802. Lotsfamiljerna bodde på ön fram till 1966. Det bodde som mest fem lotsfamiljer, tolv vuxna, sjutton barn, en lärarinna och tre pigor här. Både sjöfarare och lotsar har lämnat spår. På öarna kan du hitta ristningar och stenlämningar som till exempel "kyrkan" på Storö. De äldsta ristningarna är från 1500-talet.

Vid lotsutkiken sitter en meteorologisk station och i havet en vågboj. Båda är verktyg för SMHI:s mätningar. Vindobservationer från stationen är med i den svenska Sjörapporten. Vågbojen har västkustens rekord för våghöjd: 14,4 meter under stormen Egon i januari 2015.

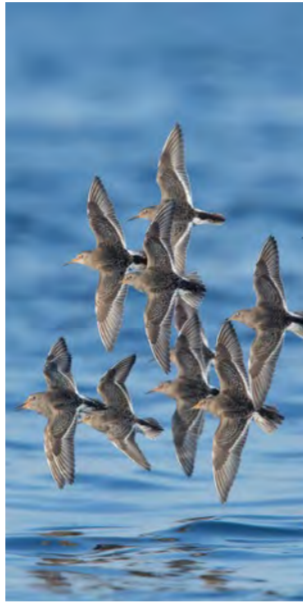
Det tog tid att ta ut väderstrecken. Därför ristades kompassrosor i berget av sjömän som tog skydd från stormar.

Här kan du vandra över klipporna, spana efter fåglar och sälar eller bada i det kristallklara vattnet. Besökare tar sig lättast med turibåt till Storö. För fritidsbåtar finns en hamn i Strömsund och även ett par naturhamnar. Längs vandringsleden på Storön kan du upptäcka öns spännande historia och få en utblick mot den vidsträckt horisonten i väster. Från lotsutkiken på Ramnö har du en enastående utsikt över hela skärgården. Utkiken är öppen under högsäsong. Mer information om boende, mat och båtturer hittar du på vastsverige.com.

Korallrev och hotade fåglar – värt att skydda

Naturreservatet innehåller en unik variation av undervattensmiljöer med många sällsynta arter. Här finns ett levande korallrev nordost om hamnen på Storö. Området med koraller är skyddat från ankring och fiske. Korallrevet var tidigare dött men har börjat växa och frodas igen.

Området är varierat, de flesta undervattensmiljöer som är typiska för västkusten finns här. Det gör att många olika sorters djur, alger och växter kan leva här. Syftet med naturreservatet är framför allt att bevara detta unika havsområde.

SKÄRSNÄPPOR (*Calidris maritima*)

Under vintern håller många skärnsnäppor och toppskarvar till här. Till våren återvänder skärnsnäpporna till sina häckningsområden i Arktis. En del av toppskarvarna har på senare tid börjat häcka på Väderöarna i stället för att flyga tillbaka till norska kusten.

TOPPSKARV (*Gulosus aristotelis*)

Öarnas läge, isolerade och ytterst i kustbandet, gör dem extra viktiga för många havsfåglar. De saknar rovdjur som säl och mink. Här häckar arter som kustlab, toppskarv och tobisgrissla. Fram till 1950-talet fanns här en av Bohusläns två häckande kolonier med lunnefågel. I dag syns lunnefågel bara på sällsynta besök.

Flera av våra kustfåglar minskar i antal och behovet av fredade häckningsplatser är stort. Därför är de flesta av Väderöarnas kobbar och skär fågel- och säl-skyddsområden. På dessa får man inte vistas under vår och sommar. Risken är då mindre att störa djuren när de är som mest sårbara.

ÖGONKORALL

(*Desmophyllum pertusum/ Lophelia pertusa*)

I Väderöfjorden öster om Storön finns ett botten-skyddsområde. Där är ankring och fiske helt förbjudet. På 90 meters djup finns ett levande rev av ögonkorall – den enda korallen som skapar rev i våra vatten. Ögonkorallen är en kallvattenskorall. Den lever djupt, där strömmen är stark och vattnet salt och kallt. Reven bildar komplexa miljöer åt många andra arter. De har en lika imponerande artrikedom som tropiska korallrev. Revet vid Väderöarna har varit betydligt större och ögonkorallrev har funnits på flera platser i Kosterhavets nationalpark. I ett restaureringsprojekt har vi skapat möjligheter för återväxt på gamla revplatser.

Inbjudande snorkelvatten

På med cyklop och snorkel och ge dig ut i vattnet! Det finns mycket att upptäcka under ytan. Runt Storö finns både älgräsäng och klippväggar att utforska. Tänk på att inte snorkla ensam eller att ha någon på land som håller uppsikt.

DÖD MANS HAND (*Alcyonium digitatum*)

Koralldjuret död mans hand trivs i reservatet och kan ses i mängder. Det är en läderkorall utan hårt skelett. Varje korall är en koloni uppbyggd av massor med små individer. Tillsammans bildar de orange eller blekrosa handliknande former. De äter djurplankton som de fångar med sina polyper.

KLIBBHAVSROS (*Urticina felina*)

Denna stora färgglada havsanemon kan se ut som kraftiga blommor på berget. De är inte växter utan koralldjur med brännande tentakler. Med tentaklerna fångar de kräftdjur och mindre fiskar. Färgen varierar från grönt till lila.

LÅNGTAGGIG SJÖBORRE (*Gracilechinus acutus*)

En av våra största sjöborrar är den långtaggiga sjöborren. Taggarna kan bli 3 cm långa. Den kryper omkring på djup hårbotten. Med sina små och kraftiga tänder tuggar den i sig fastsittande djur och multnande organiskt material.

KUSTLABB

(*Stercorarius parasiticus*)

En akrobat i luften. Kustlabben stjälar fisk från måsar, det kan gå våldsamt till. Kommer man nära bo eller ungar kan de vara tuffa även mot människor.

TOBISGRISLA (*Cephus grylle*)

Var fjärde bohuslänsk tobisgrissla häckar i Väderöarnas skärgård. De har sina bon bland stenar och skrevor nära stranden och är känsliga för störning.

RÖD HORNKORALL (*Callistephanus rosea*)

Vill man se röd hornkorall när man dyker så är Väderöarna ett bra ställe. Den bildar decimeterhöga klarröda kolonier på hård botten. Den trivs i salt och kallt vatten.

RÖD SOLSJÖSTJÄRNA (*Crossaster papossus*)

Många sjöstjärnor har fem armar. Solsjöstjärnan har fler, från 8 till 16 armar. Längst ut på varje sitter ett öga. Från 10 meters djup hittar man den på hårda och sandiga bottnar. Den äter alla möjliga djur men mest andra sjöstjärnor. Sjästjärnor äter genom att vränga ut en del av magsäcken över bytet. Sedan smälts maten på utsidan kroppen och blir till en soppa – perfekt om man inte har några tänder!

Väderöarnas naturreservatet

• Bildades 2011

• Ligger i Tanums kommun

• Omfattar 18 330 hektar, varav 99 procent vatten

• Ingår i EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Kosterfjorden-Väderöfjorden SE0520170.

• Ingår i Ospar MPA Koster-Väderö archipelago (Oslo-Paris-konventionens Marine Protected Area)

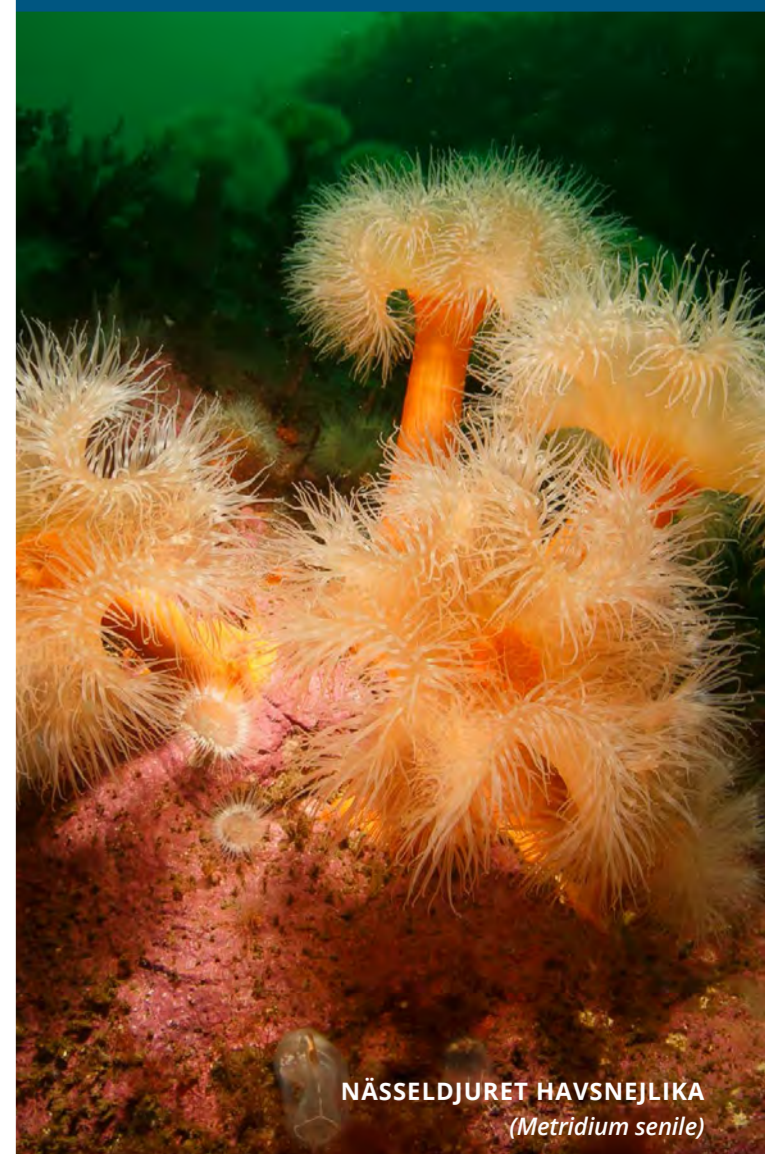

Länsstyrelsen Västra Götaland

Länsstyrelsen Västra Götaland
010-224 40 00
kosterhavet.se
kosterhavet.vastragotland@lansstyrelsen.se

Väderöarnas naturreservat – den yttersta skärgården

NÄSSELDJURET HAVSNEJLIKA
(*Metridium senile*)

TÄNK PÅ ATT PLEASE NOTE THAT

 Hundar måste vara kopplade
1 mars–20 augusti.
*Dogs need to be on a leash
1 March–20 August.*

 Du får inte flytta, stapla eller
ta med dig stenar hem.
*You may not move, stack or take stones from
you.*

 Du får inte starta eller landa med luft-
farkost, gäller även drönare.
*You may not take off or land any aircraft,
including drone.*

 Du får bara elda i medhavd grill, spritkök
eller liknande. Engångsgrill är inte tillåtet.
*You may only light a fire in a grill or outdoor
kitchen. Disposable barbecue is not allowed.*

 Du får övernatta två nätter i sträck på
samma plats. Gäller både i båt och på land.
*You may stay two days at the same place with
your boat or tent.*

 Du får inte vistas inom fågel- och sälskydds-
områden under perioden 1 mars–31 augusti.
*You may not stay within bird and seal protection
areas during the period 1 March–31 August.*

 Du får inte ankra eller fiska i områden med
bottenskydd.
*You may not anchor or use any fishing gear
in the seafloor protection area.*

Fullständiga föreskrifter finns på kosterhavet.se.
A complete set of regulations can be found at kosterhavet.se.

 Säl- och fågelkyddsområde
Animal protection

 Bottenskydd
Seafloor protection

 FÅGELSKYDD
Tillträde förbjudet
1/3–31/8
Gäller även vattenområdet
intill 100 m från strand

English

 On the northern part of the west coast, far
from land, lies a group of islands
surrounded by diverse, species-rich
marine areas. Väderöarna is a marine nature
reserve that mainly consists of water and
underwater environments, but also of more than
300 islands and islets.

Together with the Kosterhavet national park,
Väderöarna nature reserve is Sweden's most
species-rich and biologically most valuable sea
area. It is one of Sweden's best areas for diving.
The clear water allows you to see a lot of the
diversity below the surface from a kayak or by
snorkeling.

In the seafloor protection area east of Storön
there is a living reef of the cold-water coral
Lophelia pertusa. This coral lives deep, where the
current is strong and the water is salty and cold.
The reefs form complex environments for many
other species. They have a species richness as
impressive as in tropical coral reefs. The reef in
this area has been significantly larger and coral
reefs have been found in several places in the
Kosterhavet national park. In a restoration project
we aim to give corals better conditions to re-
colonize dead areas.

Keep in mind that you may not go ashore on
islands with animal protection areas or anchor in
areas with bottom protection. You are also not
allowed to fish in the larger area. Check out the
adjacent map!

Visitors get to the island Storö most easily with
tour boats. Along the hiking trail on Storö, you
can discover the island's history and get a view
of the vast horizon to the west. From the pilot
lookout on Ramnö you have a unique view of the
entire archipelago. The lookout is open during
high season. You can find more information about
accommodation, restaurants and boat trips at
vastsverige.com.

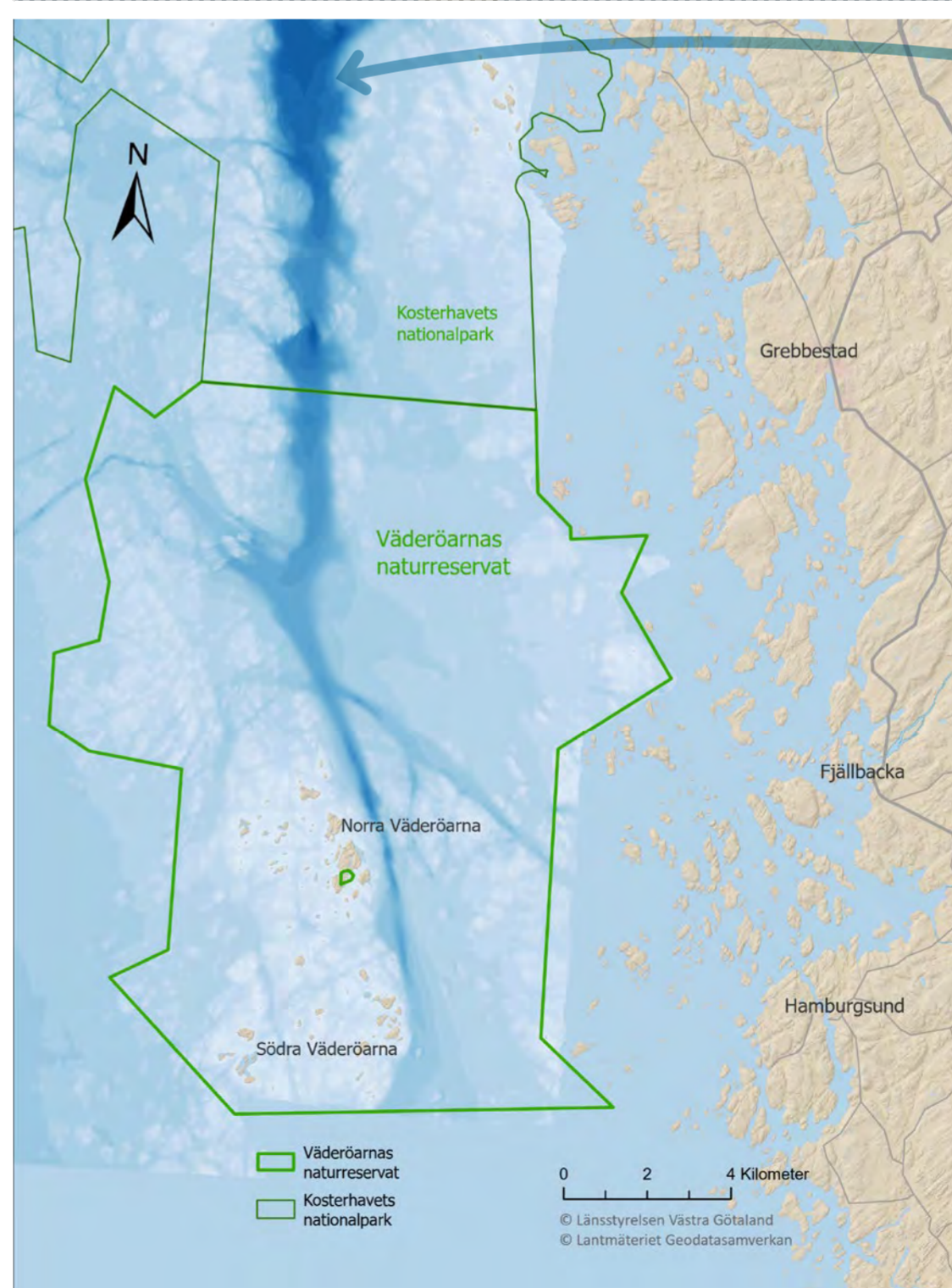
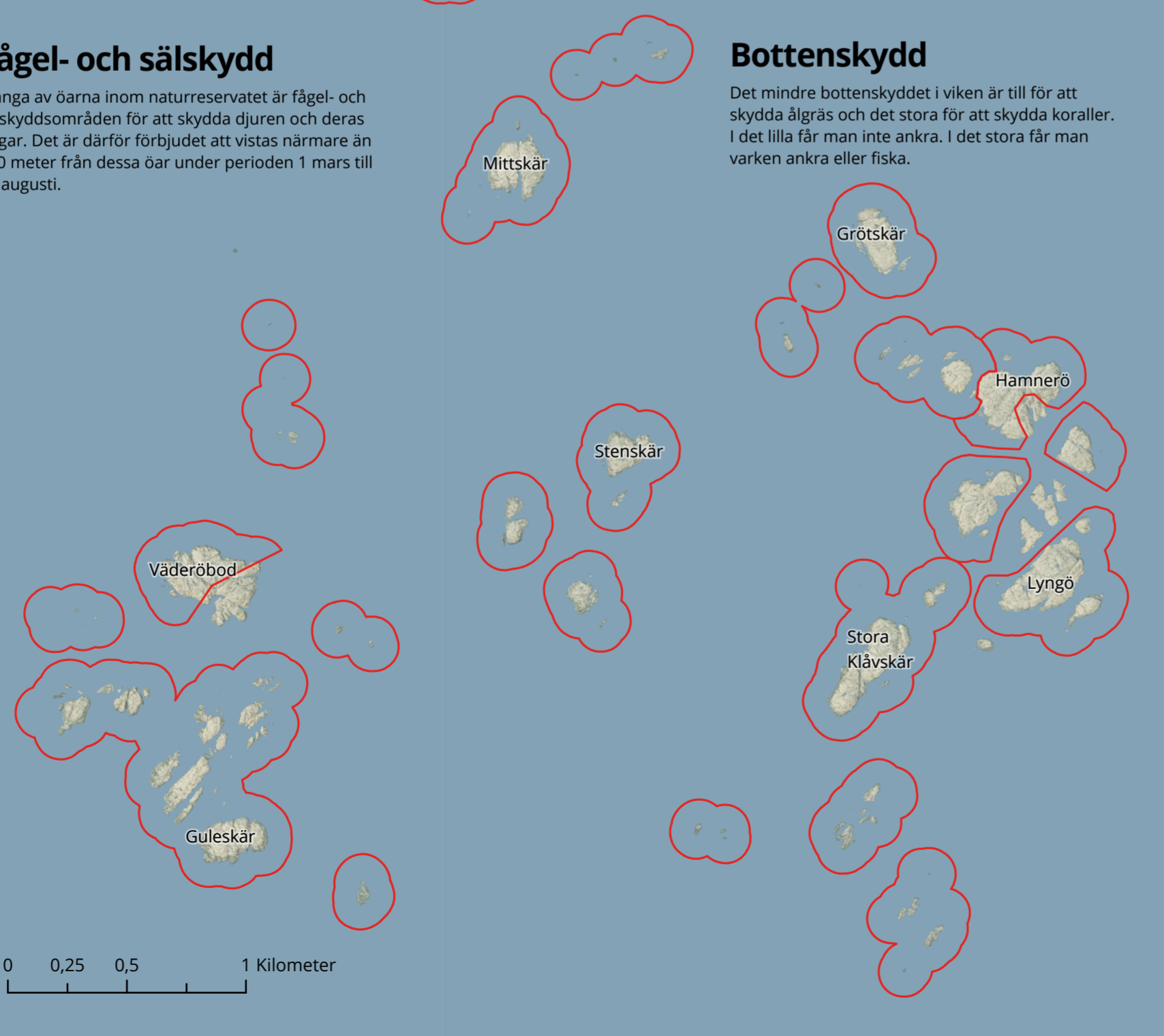
Fågel- och sälskydd

Många av öarna inom naturreservatet är fågel- och
sälkyddsområden för att skydda djuren och deras
ungar. Det är därför förbjudet att vistas närmare än
100 meter från dessa öar under perioden 1 mars till
31 augusti.

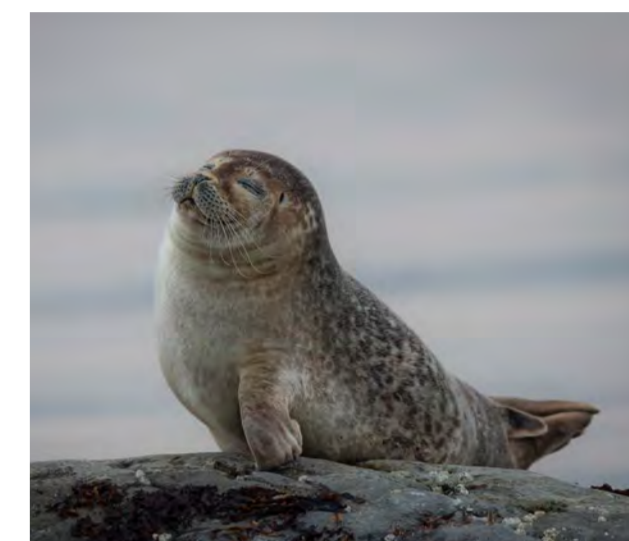
0 0,25 0,5 1 Kilometer

Bottenskydd

Det mindre bottenskyddet i viken är till för att
skydda ålgräs och det stora för att skydda koraller.
I det lilla får man inte ankra. I det stora får man
varken ankra eller fiska.

- Informationsskylt
- Toalett
- Torn
- Badplats
- Hamn, ankringsplats
- Sopkärl
- Ankringsförbud
- Område undantaget naturreservatet
- Vandringsled

KNUBBSÄL (*Phoca vitulina*)
Väderöarnas naturreservat är ett av västkustens
starkaste fästen för Bohusläns landskapsdjur knubb-
sälen. Ungen som kallas kut, föds i juni. Den feta mjölken
får kuten att växa ett halvt kilo per dag. Tre till fyra
veckor gammal slutar den dia och börjar lära sig fånga
fisk. För att inte störa sälarna när kutarna föds har
många öar i reservatet sälkydd. På sensommaren byter
sälarna päls och ligger då mycket uppe på klipporna.

Kallt och salt i djuphavsrännan

Kartan visar i det mörkare området en djup
spricka i havsbotten. Den går genom Kosterhavets
nationalpark och vidare in i Väderöarnas natur-
reservat. Som djupast är den 247 meter i Koster-
fjorden. I Väderöfjorden är den omkring 100 meter
djup. Från norr strömmar djuphavsvatten från
Nordatlanten in genom sprickan. Djuphavsvatten är
både saltare och kallare än ytvattnet, vilket skapar
förutsättningar för en mängd ovanliga arter.

ÅLGRÄS (*Zostera marina*)
Ålgräs är en av få blomväxter i havet. Den har sitt
ursprung på land, men har anpassat sig till ett liv
i vatten. Ålgräs kan bilda stora ängar som är en viktig
miljö för många olika djur. Här kan många arter lägga
ägg, söka skydd och hitta mat. För att skydda denna
viktiga miljö får man inte ankra i viken Solidbågen.

TUMLARE (*Phocoena phocoena*)
Har man tur kan man få se tumlare som kommer
upp till ytan för att andas. Tumlar är den
vanligaste valarten här vid kusten. Det är en liten
delfinssläktning som blir 1,5 meter lång och väger upp
till 75 kg.

